

tó! kiáltá
hetem...
megigértem
lom, hiába
ó ruhámat,
ni.

s törte a
otta a szo-
ani azt a

a vendég
án nem is
lbe hozni,

egymaga
harmadik
vig beszé-
mennie s
bizonyo-
ő ott s
la.

ta többé
dos, óva-
midenki

számában
ég beküld-
Gáborka,
nora, Rác
Józsi, Ehr-
és Aran-
és Inre,
Anna és
er Paula,
láth Flóra
ody Róza.

sef 1 frt.,

nyes ada-
ácsí.

am-épület.
társulat.

MACSKA-TÖRVÉNY. (Lásd a 100. lapon.)

XXVIII. kötet, 7. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1885. február 15-én.

LÓRI NÉNI TÖRVÉNYSZÉKE.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

ZZEL nevetséges dolgot mondtam, úgy-e?

— Meglehetősen, felelé Lóri néni. Nevetséges volt, mert hiu dicsekvésből mondtad s egy csöppet sem volt igaz. Dorgálást, rendreutasítást el kell fogadnod a tanáraidtól és mindazoktól, a kik atyád helyett gondodat viselik. Hanem te már mint érett eszű, felnőtt ember akartál szerepelni, a kinek már nincs szüksége mások tanácsára, oktatására, a ki maga is jól el tudja végezni minden dolgát. Pedig hát, mint tapasztaltad, tizennégy éves korban még nincs meg erre a szükséges életismeret. Nem elég az, hogy valaki bizik a maga eszében; tapasztalás is kell, ismerni kell az embereket, dolgokat, mert e nélkül bekövetkezik a baj és a mivel te eleinte hivalkodtál, arról kiderült, hogy biz' az nagy oktalanság volt. És ha ezután is megbizol a magad tapasztalatlan eszében, ezután is mindig újabb bajokba fogsz keveredni s a vége mindig az lesz, hogy magad nem tudsz kiszabadulni, tapasztalt emberek tanácsához, segítségéhez kell folyamodnod, hogy megmentsenek a hinárból.

— No már akkor sokkal okosabb, ha az ember akkor kéri a tanácsot, mikor még nincs benne a bajban, szóló Marcsi bölcsen.

Lóri néni pedig folytató:

— Szintén az első napon beszélgetetek az utazásról és elmondtad egy kis kalandodat, melynél pénzzavarba jutottál.

Ekkor mindjárt láttam, hogy olyan fiu vagy, a ki vaktában adja ki a pénzt, maga sem tudja igazán mire, meg nem fontolva, érdemes-e ez a költekezés.

Kálmán nagyot sóhajtott. Most már ugyancsak belátta, mennyire igaza volt Lóri néninek, ki így folytatta:

— Rendet kell tartani mindenben, így a pénzben is. Nem szabad arra rászokni, hogy ha pénz van a zsebünkben, rögtön összevásároljunk akármit, amire éppen kedvünk kerekedett. A ki ezen rossz uton megindult, mihamar belejut a bajba; összevásárol mindenféle haszontalanságot és másnap már sajnálja, mert ekkor már valami más szeszélye támadt; mivel pedig nem tud uralkodni magán, rálép a legveszedelmesebb utra: adósságot csinál. Igen gazdag emberek is koldusbotra jutottak ezen az uton. De nemcsak szerencsétlenné lehet így az ember, hanem bűnössé is, mert a ki olyasmit vesz, amit nem tud megfizetni, az megcsalta az eladót; a ki pedig csal, az nem becsületes ember.

Kálmán bűnbánólag sóhajtó:

— Igen, az ékszerész tegnap máris úgy beszélt velem, mintha tolvaj volnék! Oh, nem is teszek ilyet soha többé, mert ugyancsak megadtam az árát!

— Az már igaz, szóló Béla. És mindezt azért, mert mindenféle haszontalanságra dobtad ki a pénzedet.

— És mert nem szóló mindjárt idején, mikor kellett volna, tevé hozzá Lóri néni. Ha már egyszer valaki efféle oktalanságot követett el, akkor a legrosszabb, amit tehet, az, ha titkolja és maga akarja jóvá tenni azt, amit nem bír. Kálmán hiábavalóságokra elköltötte a pénzét, ez már

hiba volt. Aztán adakozni akart a szegény tüzkárosultak javára s maga akart pénzt előteremteni, ezzel még nagyobb bajba jutott, míg ha akkor őszintén szól nekünk, szívesen kisegítettük volna.

— Persze! Apácska előlegezett volna neki pénzt, szölt Zsuzsika.

— Természetesen. Azért tehát, kedves gyermekeim, soha se legyetek bizalmatlanok azok iránt, a kik szeretnek, hanem minden bajban őszintén forduljatok hozzájuk s nem fog szomorúság érni.

— A néniék mindig igaza van, kiáltá Andor. Azért hát most már nem is szabad tovább késelkedned, Kálmán, hanem siess atyámhoz és menj vele ahhoz az ékszerészhez. Hadd lássa, hogy nem akartad megcsalni.

— De hát a gyűrűd? kérde Klárka. Azt is vissza kellene vásárolni... hiszen az kedves emléked volt.

— Igaz, sóhajtá Kálmán. De az már oda van. Csak legalább a melltü dolgát hozzassuk rendbe!

— Oh nénikém! szölt Klárka hal- kan. Kedves nénikém... hiszen mindig olyan jó volt... és Kálmán végre is jöt- tett kedvéért adta el...

Lóri néni ugy tön, mintha nem értené, mire czéloz Klárka e könyörgő szavakkal. Így felelt:

— A megfontolatlan tett követke- ményeit viselni kell. A ki oktanul költ, hogy szeszélyeit kielégitse, az sokszor kénytelen aztán feláldozni olyat is, ami nagyon kedves tárgya volt. A gyűrűt Kálmán eladta, arra volt joga s a ki megvette, nem panaszkodik, tehát ott nincs mit tenni.

Ez ellen nem lehetett tiltakozni. A mit Lóri néni mondott, az mindig helyes volt. A gyermekek jól tudták, hogy Lóri néni, ha akarná, visszaválthatná azt a gyü- rűt, de nem akarja, még pedig azért, mert azt hiszi, hogy Kálmán büntetést érdemel. Már pedig az csakugyan igaz, hogy bü- ntetést érdemel és semmi sem fájna neki inkább, mint a hogy fáj a szép arany- gyűrű elvesztése.

Maga Kálmán is érezte ezt. Egy nagy köncsepp gördült ki a szeméből, de letörölte s elszántan mondá:

— Most megyek a bácsihoz. Remélem, megbocsát és megsegít.

— Bizonyos lehetsz benne, biztatá a néni.

Kálmán bement és még egyszer ke- resztül kellett esnie azon a keserves állapoton, hogy elejétől végig elmondja mindazt az oktalanságot, melyet elköve- tett. Félórával később Kardos urral együtt sétált ki, egyenesen az ékszerészhez, kinek megfizették a pénzét. Mialatt pedig ők ott jártak, Lóri néni is oda volt valahol, de nem mondta meg senkinek sem, hol.

Egy két napig Kálmán azután még szomorú volt, de mikor látta, hogy min- denki szívből megbocsátott neki, lassan- ként fölvidult s most már egészen máskép viselte magát. Nem akart mindig a leg- okosabb lenni, nem is nevette a többieket, ha minduntalan Lóri nénihez szaladtak jó tanácsért; sőt most már ő is akárhány- szor megtette.

— Ha előbb teszem, most is meg- volna szép gyűrűm! mondá.

Azt sem vette többé rossz néven, ha a többiek beleszóltak a dolgába; igazi jó

barátok lettek s Kálmán azt vette észre, hogy így sokkal boldogabb.

Most már csak egy baj volt, ez pedig nemcsak Kálmánt busította, hanem valamennyiöket. Ez a baj pedig az volt, hogy az iskolai év végéhez közeledett és így Kálmánnak készülni kellett haza. Annak persze örült, hogy atyját újra látni fogja, de másfelől meg nagyon nehezére esett a gondolat, hogy el kell válni kedves játszótársaitól és a jó Lóri nénitől. De hát ennek végre is meg kellett történni.

— Egy módon lehetne segíteni a bajon, mondá. De nem tudom, hogy merjem azt megpróbálni.

— Hogy? Mit gondolsz? kérdék mindnyájan.

— Nem mondhatom meg előre... majd megkérdézem Lóri nénitől.

A vizsgálatokat jó sikerrel tették le mindnyájan s végre beköszönt a nap, melyen Kálmánnak el kellett utazni. Mielőtt a többiektől elvált volna, bement Lóri nénihez elbucsuzni s őszinte hálával mondá neki:

— Kedves nénikémnek köszönhetem, hogy egy csufhibától megszabadulva térek haza. Így mégis gazdagabban megyek el, mint a hogy jöttem, habár kevesebb ékszert viszek is magammal.

— Ki tudja? szólt a néni mosolyogva. Ezzel egy kis dobozt vett elő s oda adta Kálmánnak.

— Fogadd el ezt tőlem emlékül.

Kálmán rögtön ráismert; a mint kinyitotta, megpillantotta azt a szerencsétlen emlékü melltűt. Félig zavartan, félig hálásan köszönte meg és a mint megragadta Lóri néni kezét, hogy megcsó-

kolja, a néni oda csusztatott valamit Kálmánnak az ujjára, — a gyűrűt.

— Oh édes jó néni, ez már tulságos jószág! szólt Kálmán könyezve. Így nagyon is könnyen szabadulnék meg botlásom következményétől... én... ha néni megengedné... különben is gondoltam valamit... (Vége következik.)

MACSKA-TÖRVÉNY.

(Képpel a czímlapon.)

TEGNAP rugta el magától
Kis fiát vén czirmosunk.
Cziczanyelven azt jelenti:
»Már ezen tul nem szopunk!

Nem bizony! Hisz jókorára
Nőttél te föl. Eleget
Aptaltak, tápláltak:
Foghatsz magad egeret!

Hogy kell fogni? — megmutattam;
Magad megkeresheted
Mindennapi kenyé... azaz:
Mindennapi egered!»

Hanem bizony még butácska,
Ügyetlen és piczurka
Volt a szegény anyja-rugta,
Kedves czirmos cziczuska.

Mily szerencse, hogy Jolánka
Oltalmára kelt legott;
Adott neki fris tejecskét,
S bele zsemlyét aprított.

A vén czirmos, széken ülve,
Nézegette kis fiát:
»Nincs ellene kifogásom,
Jolán, hogy pártját fogád.

Hanem mégis — tisztelni kell
A macska-törvényeket:
Hogy a ki megnőtt közülünk —
Fogdossa az egeret!»

TÜZES FERKÓ FURULYÁJA.

— Tréfás mese. —

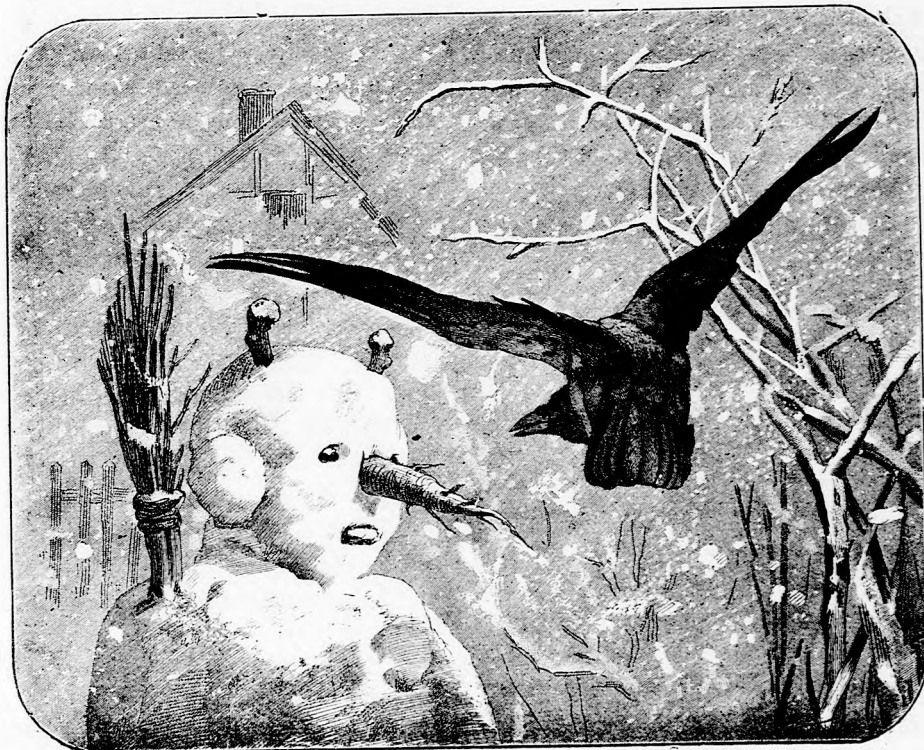
AGY kiáltozás hallatszott amott a palánk mellett.

— Én a kalapját ütöm le!
szólt Bercki.

— Én az orrát ütöm le! szólt Károlyka.

— Nem, ne bántsuk, hadd álljon szegény! szólt Ferkó.

Azt lehetett volna hinni, hogy ott valami rettenetesen gonosz csiny van készülőben, pedig hát nem egészen úgy

... IGAZI MADÁRIJESZTŐ VOLT.

volt az a dolog. A gyerekek nagy hőmbert csináltak, egy-egy kődarab volt a szeme, valami korhadt gyökér az orra, meg szarva is volt s egy rozsz seprőt dugtak a vállába s igazi madárijesztő volt. Aztán messziről hólapdával czélozhattak

a hőember felé, a kit csak Ferkó szeretett volna megvédeni. Már az meglehet ugyan, hogy a hőember a dobálást nem szerette, titokban talán boszankodott a pajkos fiuk játékán, de az bizonyos, hogy nem szólt semmit, engedte, hogy dobálóz-

zanak. Ferkónak sem köszönte meg, hogy védelmezte. Talán nagyon jó szívű volt, nem akarta rontani a gyermekek mulatságát.

A palánk mögött azonban épen akkor sétált a kövér korcsmáros az udvaron és hallotta a beszédet. Haragos, indulatos ember volt és mindjárt arra gondolt, hogy a fiuk ott a palánkon kívül valami gonosz-ságon törik a fejüket. Ez még nem lett volna baj, és ha átkiált, ha megkérdezi, mit csinálnak, megtudta volna, hogy ott semmi rosztat sem csinálnak. De a haragos korcsmáros mást gondolt.

— Megálljatok, semmirekellő fickók, majd adok én nektek!

Kiment a kapun és leselkedve oda sompolygott, hogy majd rájok riaszt. Ez bizony csöppet sem volt szép dolog, mert mindenki tegye nyiltan, amit akar; a fiuk nem is tudták, hogy valaki leskelődik s Károlyka épen egy nagy hólabdát dobott a hóember felé, — de rosszul célzott és a golyó egyenesen a leskelődő korcsmáros orrára koppant, majdhogy be nem zuzta. Szerencsére a hógolyó nem volt nagyon keményre gyurva, szétmállott, a korcsmáros orrának tehát nem történt valami nagy baja. Kellemesnek persze egy csöppet sem kellemes, ha valakinek hólabdát dobna az orra hegyére; a haragos korcsmáros tehát még inkább megharagudott és dühösen rontott Károlykára.

— No megállj te gézengúz, ezért kikapsz!

Károlyka, mivel hogy ártatlannak tudta magát, nem futott el, hanem magyarázni kezdte, hogy az a golyó a hóember-

nek volt szánva. De a dühös ember nem hallgatott semmi mentségre, nyakon fogta Károlykát és rettenetesen megverte. Még a hóember is, akármilyen hideg volt a szive, megsajnálta a fiúcskát és azt hiszem, csupa sajnálkozásból még sirt is volna, de hát nagyon hideg téli nap volt, könnyei befagytak. Én hát nem láttam, hogy sirt volna.

Akár sirt a hóember, akár nem, az már bizonyos, hogy a haragos korcsmáros kegyetlenül elpáholta szegény Károlykát. A többi fiuk messziről nézték, mert volt eszök, hogy elillantak, mikor a veszedelmet látták. De mivel ők is tudták, hogy Károlyka ártatlanul szenved, nagyon felháborodtak a goromba korcsmáros tettén, különösen Tüzes Ferkó egészen föl volt indulva.

— Ez már csunyaság, ez kegyetlenség! mondá. Még ha vétett volna is neki Károlyka, akkor sem volna szabad így bántani. No de megállj, gonosz ember, megfizetek én ezért neked! Szegény Károlyka, tudom, nem mer semmit se tenni; de ő helyette majd boszut állok én! Azért vagyok a bátyja!

Egész estig ezen törte a fejét, mert Tüzes Ferkó nem tudta elviselni, ha valakivel igazságtalanság történt. Mikor beesteledett, megindult a goromba korcsmáros háza felé. Szép holdvilágos est volt és Ferkó épen ott akart átmászni a kerítésen, a hol a hóember állott, szép fehéren csillogva a holdfényben. Ferkó oda sem igen nézett neki, hanem inkább azon törte a fejét, hogy ha keresztül jut a palánkon, mit tegyen majd a goromba korcsmáros ellen.

— Betöröm valamennyij aklakát, az lesz a legjobb, szólt magában.

— Ne tedd, Ferkó! Én azt mondom, ne tedd! Gondold meg a dolgot, a boszúállás bünre vezet! A sértésért meg kell bocsátani.

Ezt hallotta Ferkó és meglepetve fordult hátra, hogy lássa, ki beszél. Nem volt ott senki, csak a hóember állt a maga helyén, némán, mozdulatlanul.

— Ez már furcsa, nagyon furcsa, tűnődék Ferkó. Pedig szólt valaki, egészen világosan hallottam. Azt tanácsolta, ne tegyem, gondoljam meg. Jól van no, hát meggondolom, haza megyek.

Haza is ment, lefeküdt és másnap reggelre már elmúlt a nagy haragja. Belátta, hogy Károlykán az már nem segít, ha ő boszút áll is érte. Abba hagyta tehát az egész tervet.

Hanem ezen a napon megint történt valami. A Ferkó anyja oda fent a kastélyban dolgozott és munkájáért jócskán kellett volna pénzt kapnia; de mikor fizetésre került a sor, a komornyik azt mondta, hogy a szegény asszony ellopott egy pár ezüst kanalat. Váltig mondogatta a szegény, hogy ez csuf ráfogás, nem hittek neki, hanem inkább a komornyiknak. Még szerencse, hogy nem tudták a szegény asszonyra bizonyítani, hogy ő követte el a lopást, mert akkor börtönbe csukták volna; így csak azt mondták neki, hogy örüljön, ha elbocsátják, a munkájáért járó bért pedig visszatartják az ellopott ezüst holmiért. Mikor Tüzes Ferkó ezt meghallotta, nagy haragra lobbant.

— Ez már mégis nagy gonoszság! Fogadni mernék, hogy épen az a ravasz

komornyik a tolvaj. És még másra meri ráfogni a bünt! No megállj, csuf gonosz! Ezért megfizetek neked. Még ma megkeserülöd.

Kifőzte a tervet, hogy mihelyt beesteledik, miként fog beosonni a kastélyba, miként fogja meglepni a hamis vádaskodót és mikép fogja megrohanni.

— Nem félek én tőle, bírok vele, ha nagyobb is, mint én.

Este utnak indult és épen a hóember mellett haladt el. Eszébe jutott, hogy tegnap este megkegyelmezett a goromba korcsmárosnak.

— Talán kár is volt visszafordulnom; de ha tegnap nem bántottam, most már nem bántom. Hanem ennek a tolvaj inasnak nem bocsátom meg, hogy másra fogja a maga gonosz tettét. Jó furkós bot van kezemben, majd megemlegeti!

— Ferkó, Ferkó, jobb lesz, ha nem teszed! szólt ekkor ismét egy hang. Nem boszút kell állani, hanem az igazságot kideríteni. Gondold meg!

Ferkó újra ámulva nézett körül, de most sem látott mást, csak a fagyos hóembert, az meg csak oly mozdulatlanul állt ott, mint azelőtt.

— No de már ez több a tréfánál, gondolá Ferkó. Megint megállit valaki az utamban. És tudnia kell, hova megyek, különben nem beszélhetne úgy. Megint azt tanácsolja, hogy gondoljam meg. Jól van no, hát meggondolom, holnap is van idő.

Haza ment, lefeküdt és másnap reggel, mikor fölébredt, ilyenformát gondolt:

— Csakugyan igaz... semmit sem használt volna, ha a furkós bottal eldön-

getem azt a gonosz komornyikot. Azért mégis tolvajnak gondolnák szegény édes anyámat. Másképp kell azt elintézni.

Ezen törte a fejét, mikor az apja nagy busan tért haza. Elbeszélte, hogy a gazdája, a kinél szolgált, elcsapta a szolgálatból, mert kifordította a kocsival. Pedig nem ő volt az oka, jól hajtotta a lovakat, de egyszerre nagy csapat varju röppent fel az út mellett, a lovak megijedtek és az árokba döntötték a kocsit. A kerék eltört, de a gazdájának nem történt más baja, mint hogy gyalogolnia kellett hazáig. E fölötti boszúságában elcsapta a hü embert, a ki ekkép kenyerét vesztette.

Ez nagy igazságtalanság volt s nem csoda, hogy a mindig Tüzes Ferkó most még hevesebben pattant föl.

— De már ezt nem viszi el szárazon! szolt magában. Ilyen szivtelen tud lenni becsületes hü cselédjéhez? No megállj, majd megfizetek neked! Ma este belopózom az udvarra és éjjel ott összetörök, zuzok mindent, amit csak találok.

Meg is indult este, de harmadszor is csak furcsán járt. A mint a hóember mellett elhaladt, így szolt magában:

— Ma talán csak nem lesett meg senki, azt hiszem, tegnap és tegnapelőtt is csak képzelődtem, nem volt itt senki. De ma beszélhet nekem akárki, ma ugyan nem hallgatok rá, nem én, ma kitöltöm a boszumat!

— Pedig az nem jó lesz, Ferkó! Vigyázz, ne tüzeskedjél, inkább gondold meg jól a dolgot. A gazda szivtelen volt, de joga volt azt tenni, amit tett. Te pedig kárt okoznál, bünt követnél el és apádon még sem segítenél. Gondold csak meg jól!

Ferkó boszusan állt meg.

— De most már csakugyan meg kell tudnom, ki állit meg mindig? Hát sohasem tehetem meg, amit akarok? Ott a hóember mögött rejtőzik valaki, hadd lássuk, ki az?

Oda ment és keresett, kutatott, de bizony hiába. Nem volt ott senki, ha csak a vastag hóemberben nem rejtőzött. Bele is bökte Ferkó a botját, hogy szinte nyiszorgott a kemény, fagyos hó, a fejről meg leesett valami.

— Ni, kiesett a pipája, szolt Ferkó. Visszateszem.

Lehajolt és fölvette, de a mint kezébe fogta, meglepetve volt:

— Ni, ez furcsa! Azt hittem, hogy csak valami kis botocskát dugtak a szájába pipának, pedig hát ez valami ócska furulya, szól-e?

Megpróbálta s a furulya gyönyörűen szolt.

— Haza viszem. Még ugy sem volt soha furulyám. Ha valaki keresi, majd visszaadom neki.

Ugy megörült a furulyának, hogy egyelőre nem is gondolt többé boszútervére és otthon szépen lefeküdt, elaludt.

Reggel ismét elővette furulyáját és fujta. Épen ott volt a szobában Károlyka is, ki eleinte bámulva hallgatta, aztán izgett, mozgott, majd ugrálni kezdett, végre tánczra kerekedett, hogy majd kirugta a ház oldalát. Ferkó egy ideig azt hitte, hogy Károlyka csupa jókedvében tánczol, de csakhamar látta, hogy öccse már alig liheg, a veriték is csorog róla.

(Folytatása a 106. lapon.)

eg kell
soha-
Ott a
hadd

t, de
csak
Bele
nyi-
jéről

erkő.

ke-

nogy
szá-
eska

üen

volt
ajd

ogy
er-

és
ka
án
tt,
ki-
zt
en
se

RÖZSE-SZEDÉS. (Lásd a 107. lapon.)

(Folytatás a 104. laphoz.)

— Jaj, Ferkó, hagyd abba, kiáltá Károlyka, hagyd abba, mert belehalok!

Persze, hogy abba hagyta Ferkó és kérde, miért tánczolt hát Károlyka oly eszeveszetten?

— Nem tudom, felelé Károlyka. De mihelyt az a furulya megszólalt, nem birtam magammal, tánczolnom kellett. Az valami büvös furulya.

Ez szegett ütött Ferkónak a fejébe.

— Várj csak, megpróbálok.

Kiment az udvarra, hol atyja és anyja dolgozgtak. Megfujta furulyát, — hát az öregek is rögtön tánczra kerekedtek. Ferkó azonban csak épen egy pillanatig tánczoltatta őket s aztán gyorsan elfutott.

— Most már tudom, mit teszek... azt is tudom, mért kaptam ezt a büvös furulyát.

Szaladt egyenesen a szivtelen gazdához, kit az udvaron talált. Furulyázva ment be s a gazda azonnal rákezdett a tánczra. Ferkó intett neki, hogy kövesse s a gazda dühösködve, de követte, folyton tánczolva. Az utcán találkoztak az ármányos komornyikkal s ez alighogy meghalotta a furulya-szót, szintén tánczolva követte Ferkót, ki egyenesen a goromba korcsmároshoz ment. Ezt az ajtóban találta. A furulya-szóra ez is elöugrott s így most már hárman tánczoltak eszök nélkül az utca közepén. Az egész falu népe odacsődült, de Ferkó intett nekik, ne jöjjenek közel, mert ők is úgy járnak. Csak messziről nézték hát ezt a bolondos tánczot és nagyokat nevettek. De a három tánczoló nem nevetett ám. Már alig lihegtek, arcukról csurgott a veriték,

szerettek volna végig dőlni a földön, de nem lehetett, az a büvös furulya-szó tánczra kényszeríté őket. Utoljára könyörgésre fogták a dolgot.

— Ferkó, kedves jó Ferkó, hagyd abba! Jaj hagyd abba! Kérj akármit, megtesszük!

— Én csak azt kérem, hogy gazd-uram fogadja vissza apámat szolgálatba, a korcsmáros kérjen bocsánatot Károly öcsémtől a kegyetlen verésért, a komornyik pedig vallja meg, hogy ő lopta el az ezüstöt, amit szegény anyámra fogott rá.

A gazda és a korcsmáros készek voltak teljesíteni Ferkó kívánságát, de a tolvaj komornyik makaeszkodott.

— Nem vallom, nem én, soha!

Ferkó tehát újra rákezdte a furulyázást s azok hárman újra a tánczot. De a gazda és a korcsmáros most még dühösebbek voltak, hogy a tolvaj komornyik miatt szenvedniök kell. Tánczolás közben tehát jobbról balról ugyancsak ütlegelték, úgy hogy a gonosz végre megelégette.

— Jaj, megvallom, inkább megvallom! Én loptam el az ezüstöt!

Ferkó abbahagyta a furulyázást és minden megtörtént, amit kívánt. Atyja visszatért a szolgálatba, anyja megkapta pénzét s a tolvaj komornyikot becsukták, a korcsmáros pedig gazdag ajándékkal békítette ki Károlykát.

Féltek is azután Ferkótól. Az, a kinek panasza volt, mindjárt hozzá futott segítségért és Ferkó meg is segítette. Nem tudom, meg van-e még most is a furulyája? Ha találkoztok vele, kérdezzétek meg tőle.

RÖZSE-SZEDÉS

(Képpel a 105. lapon.)

HÓ VAN nagy,
 Erdő mező csupa fagy,
 Ez aztán kemény hideg!
 Gyermeked,
 Verebed,
 Ugy sajnállak titeket!
 Annikó és Eszterke
 Kimennek az erdőbe,
 Hogy ami a fák alatt
 A szemök elé akad,
 S ami úgy is veszne kárba:
 Rözsét, száraz gallyakat
 Az általvető kosárba
 Sűrűn összehordjanak.
 Szaladgáltak a fagyon,
 No, szedtek is eleget,
 A kosárka tele lett,
 S meg sem sinlették nagyon
 A szelet, a hideget.
 Csak az Eszterke szeme
 Vastag könnyel lett tele,
 Tán sirt? . . kérdi valaki?
 Hogy gondolhattok ilyet?
 Nem más mint a nagy hideg,
 A hideg sajtolta ki.
 De most haza szaporán!
 Ágacsára,
 Galyacsára
 Nagy szükség van a konyhán.
 Ott főzik a leveskét,
 Morozos is kap keveskét,
 S bele darab kenyeret.
 Aztán majd nem didereg —
 Ugy-é, kedves gyermekek?

AZ AMERIKAI BÖLÉNY.

— Természetrizai csevegés. —

(Képpel az 109. lapon)

MI szelid tehenkéinknek, türelmes igavonó ökreinknek és hatalmas erejű bikáinknak van egy rokonuk, mely mai nap is szelidíthetetlen állapotban, vadon él. Ez nem más, mint a bölény, melynek hazája a tengeren túl van, Észak-Amerikában.

Hajdanában, pár száz évvel ezelőtt, Európa nagy erdőségeiben is tanyázott egy vad bölényfaj és azt mondják, hogy a mi magyar hazánkban, az erdélyi rengeteg erdőségekben még a mult században is található volt. De azóta már teljesen kiveszett és most csupán Oroszországban él még egy erdőségben, melyet körül kerítettek. Ott gondosan őrzik és senkinek sem szabad a ritka vadat üldözni.

De messze Amerikában még ezerszámra, nagy csordákban barangol a bölény a terjedelmes síkságokon. Hatalmas erejű állat, majd egy ölnyi magas és másfél öl hosszú. Régebben, mikor az európai lakosok még nem foglalták el annyira Amerika földjeit és csak a benszüllött indiánus népek éltek ott, akkor bölény is még sokkal több volt. Olyan óriási csordákban vándoroltak egyik legelőhelyről a másikra, hogy egész napig eltartott, míg valamely pontnál az egész csorda elvonult és mért-földnyire letaposták a földet. Most már ritkán találni ilyen óriási tömegben, de azért még most is láthatni néha több ezret együtt, persze csak félre eső tájakon, hol kevés ember zavarja őket.

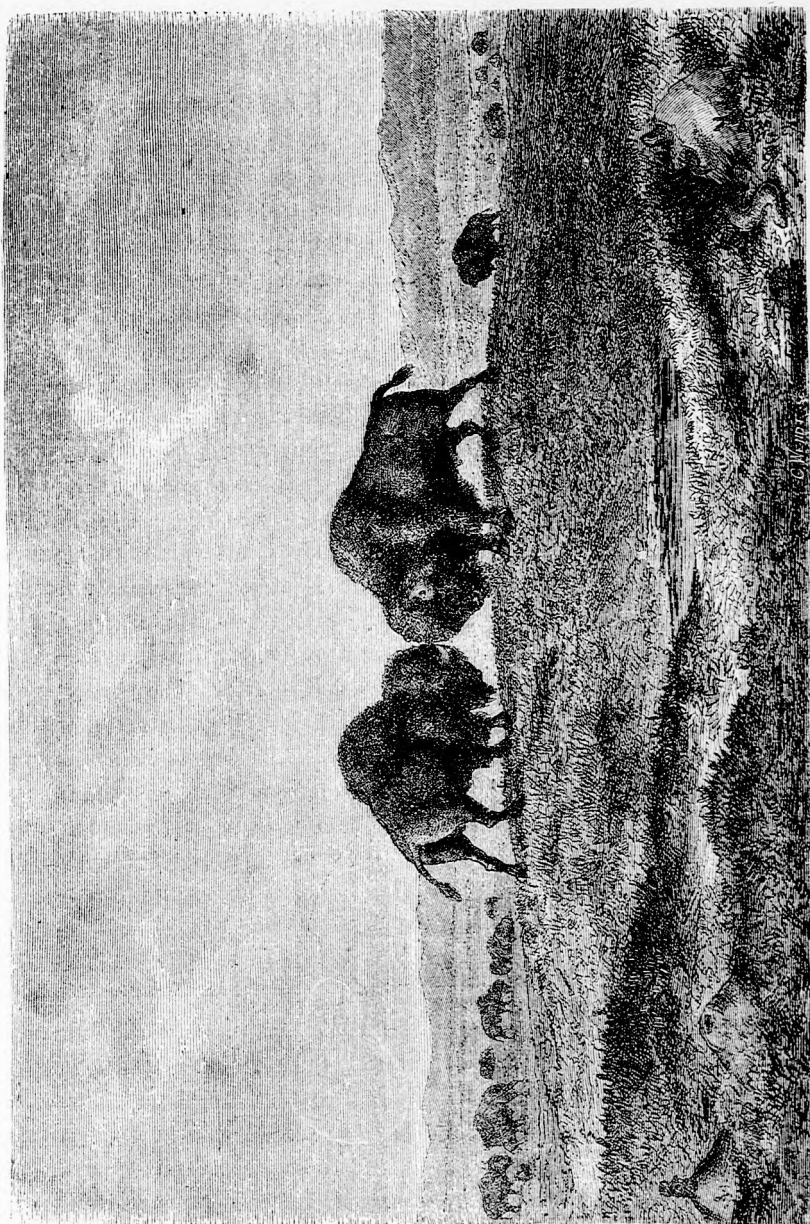
Az amerikai bölényt elnevezték indiánus bölénynek is, mert a félvad indiánus népekhez nagyon hozzá illik ez a szelidülni nem akaró vad állat, aztán meg a bölény a legnagyobb kincse az indiánusnak. Még ma is bölényvadászat az indiánusok legkedvesebb foglalkozása és a bölényből jóformán mindent szereznek, amire szükségök van. A husa jó táplálék, a bőréből ruhát, takarót, sátrat készítenek, a csontjaiból kanalat és más mindenféle eszközt, sőt még fegyvert: buzogányt is. Többnyire lóháton mennek bölényvadászatra. Lovaik aprók, de rendkívül gyors lábuak és kitartók, e mellett bátrak, nem rettennek vissza semmitől. Hanem a bölény is nagyon gyorsan tud futni és még tovább bírja, mint a ló, ezért tehát úgy kell a vadászatot rendezni, hogy az üldözés ne tartson sokáig. Az indiánus vadász tehát óvatosan közeledik a bölénycsordához, még pedig olyképp, hogy a szél szembe fujjon, mert különben a finom szaglású állatok megéreznék a veszedelmet. Mikor már egészen közelre jutott, hirtelen közéje ugrat a csordának. Azt hinnétek, hogy ez valami roppant vakmerő cselekedet, de az bizony nem úgy van. Nem mondom, hogy néha-néha valami veszedelem nem érheti a vadászt, de rendszeren az történik, hogy a meglepett bölények ijedten futásnak erednek. A vadász azonban gyorsan kiszemel egy fiatal állatot és dárdát dőf beléje. A megsebzett vad bős haraggal fordul támadója ellen, de a vadász erre el van készülve és fűrge lovával félreszökken, aztán egy másik bölényt sebez meg. Így folytatja tovább, mindig üzve a futó bölénycsordát; de

mikor észreveszi, hogy lova fáradt kezd lenni, akkor abbahagyja és visszavonul.

A megsebzett bölények egy ideig még futnak, de vérök folyton folyik, erejük mindinkább fogy és lassankint elmaradoznak a menekülő csordától. Hova tovább mind lassabban vánszorognak, míg végre összerogynak és kimulnak. Ekkor már közelednek a vadászok és velök az asszonyok, gyermekek. A véryomon követik a megsebzett állatokat és fölszedve a zsákmányt, diadalmasan viszik haza kunyhójokba. Van aztán nagy lakoma és van eleség több napra, a bőr ad új ruhát, takarót s egy jól sikerült vadászat nagy bőségre juttatja az indianus családot. Persze, nekik nem is kell valami sok.

Azt lehetne hinni, hogy azok a félelmes külsejű, óriási erejű bölénybikák meg tudják a csordát védelmezni minden támadás ellen. De biz ez nem igen történik meg. A bölény nagyon ostoba és hozzá nem is valami nagyon bátor. Baj neki már nagy sörénye is, mely a fejét is ellepi. Ez szörnyen ijesztő, csakhogy épen ez is már ügyetlenné teszi a bölényt, mert a sűrű hosszú szőr a szeméire omlik s e miatt nem lát jól, úgy hogy igen könnyű egészen közelre jutni hozzá, csak a szél irányára kell vigyázni, mert szaglásával a bölény messziről megérzi az ellenséget. Még arra sem ügyelnek nagyon, ha puskaropogást hallanak. Megtörténik, hogy a legelésző bölénycsordát oldalról megtámadják a vadászok és itt sorra hullanak el a bölények, de a másik oldalon levők csöppet sem törődnek vele s nem is sejtik a veszedelmet, míg egészen közélről nem

(Folytatása a 110. lapon.)

VIASKODÓ BÖLÉNYEK. (Látsd a 110. lapon.)

Szám.

t kezd
nul.
ig még
erejök
radoz-
tovább
g végre
or már
asszo-
vetik a
a zsák-
nyhó-
és van
ruhát,
nagy
aládot.
ok.
a félel-
ák meg
n táma-
ik meg.
nem is
r nagy
z ször-
is már
a sűrű
e miatt
yü egé-
zél irá-
sával a
enséget.
puska-
gy a le-
támad-
ak el a
k csöp-
sejtik a
31 nem

(Folytatás a 108. lapon.)

látják. De a fiatal, gyöngé bölényborjakat gondosan védik s érdekes látvány, mikor az ilyen fiatal állatok, nem birván a nagyokkal versenyt futni, elmaradoznak. Az öregek közül is mindjárt hátra marad egy kis csapat, közre veszi a fiatalokat és védelmezi minden támadás ellen.

Mutatni mutatja ugyan az öreg bölénybika nagy bátorságát és harczy kedvét, ha ember közeledik. Földre sülyesztett fejjel, dühösen taporzékolva ugrál, szarvaival turja-hányja a földet, — épen úgy, mint a mi bikáink; de a mieink rendszeren veszedelmesebbek, mint amerikai vad rokonaik, mert ezek rendszeren megfutamodnak, mihelyt komollyá kezd válni a támadás. Ha erdő van közel, oda igyekeznek, hogy elrejtőzzenek. Csak ha látják, hogy nincs menekülés, akkor aztán rettentő haraggal fordulnak a támadó ellen és ekkor nagy a veszedelem, mert ugyan csak nehéz a bős állat elől menekülni. Roppant gyorsan és kitartóan fut és ha utólérte ellenségét, lovat, embert agyon öklel és agyongázol. Ilyen módon bizony megesik, hogy egy-egy vakmerő vadász szerencsétlenül is jár.

Egymás közt azonban a bölények kemény csatákat vívnak. (Lásd a képet a 109. lapon.) A fiatal bölénybika, mikor már érzi erejét, beleköt az öregbe, a melyik addig a csordában uralkodott. Az öreg persze nem akarja türni, hogy mellette valaki hetvenkedjék és el akarja üzni a vakmerő fiataalt; de ez szembe száll és párbajra kelnek. Nem ritkán esik meg, hogy az öregebbik sulyosan megsebesülve, csufosan megverve futni kénytelen. El

kell hagynia a csordát, magányos helyre vonul és ott várja be, mig sebei meggyógyulnak s ujra megerősödött. Ekkor hirtelen ismét ott terem a csordánál és el akarja foglalni uralkodó állását; de ellenése rögtön észreveszi és ujra összetüznak. Ha az öreg győz, ismét ő lesz ur a csordában, de ha megint vereséget szenved, akkor örökre vége van az uralkodásának, végkép félre kell vonulnia és magányosan, folyton dulva-fulva, dühöngve bolyong. Az ilyen remete-bölények a legveszedelmesebbek.

Miként nálunk a bivaly, úgy a bölény is nagyon szeret mocsárban fetrengeni. Ha a nagy mezőségen valahol egy kis álló vizet pillant meg s látja, hogy a föld puha, nedves, ott mindjárt készít magának fürdőhelyet. Letérdel, szarvaival kiturja a földet és rövid idő alatt olyan gödröt ás, hogy bele feketik. A víz összefut a gödörbe s a bölény nagy gyönyörűséggel hempereg a mocsárban. Ki sem mozdul belőle mindaddig, mig az éhség rá nem kényszeríti. Az a haszna is van a fürdőből, hogy a sár rátapad egész testére és vastag kéreggé szárad rajta; mig ez a kéreg le nem hull, a rovarok csipésétől meg van óva. A hol kevés a vize nyős hely, természetesen csak kevés bölény készíthet magának ilyen fürdőt, a többiek, a kiknek nem jutott, türelmetlenül járnak körül, leskelődnek s mihelyt valamelyik gödör üres lett, rögtön oda fut a legközelebb álló bölény és elfoglalja. A nagy sikságokon, főképp meleg nyári időben, sokszor megesik azonban, hogy minden viz fölszárad. Ilyenkor homokfürdőt csinál magának a bölény: a porban hempereg.

Mikor esteledni kezd, akkor a bölény-csorda minden körülmények közt fölkeresi a legközelebbi folyót vagy forrást, hogy szomját oltsa. Néha mértföldekre kell vándorolniok, mert a folyó vagy forrás közelében nincs jó legelő-terület. Mikor tehát az est közeledik, megindulnak itatóhelyök felé, még pedig mindig ugyanazon az uton, végtelen hosszú sorokban, mint a katonák. A síkságon sokfelé láthatni mélyen kitaposott utakat, melyek a folyó vagy forrás felé vezetnek s az ottani telepítvényesek tudják, hogy ezek bölényösvények. Többnyire olyan egyenesek, mintha vonalzóval mérték volna ki.

A téli és nyári évszakok szerint a bölénycsorda is vándorol, keresve olyan helyet, hol bővebben talál eleséget. Az ilyen vándorlásnál nagyon pontosan megjegyzi az utat és épen arra térnek vissza, a merre mentek. Egy ilyen ut egyszer keresztül vezetett egy termékeny földön, melyet a tulajdonos felszántott, kukoriczával ültetett be és körül is kerített. Mikor a bölények távoli vándorlásukról visszatértek, utjukban találták a kukoriczaföldet, mely épen akkor már el volt borítva a fejlődő zöld növényvel. A bölények nem kerülték meg, hanem áttörték a kerítést és régi utjukon mentek tovább. Mivel pedig a kukoriczát azelőtt nem ismerték, nem is nyultak hozzá sokáig. De később, amint ott közel tanyáztak, megkóstolták, nagyon jónak találták és pusztítani kezdték, mignem a gazda nagy vadászatot rendezett és messzire elűzte őket.

Most már évről-évre kevesebb Amerikában az olyan terület, melyet nem művelnek, így aztán a bölénynek is mind-

inkább kevesebb a helye, mindenfelől elűzik, kiszorítják. A vadászok is üldözik, mert bőrét jó pénzért adják el; a bölény száma tehát mindinkább fogy. Hanem azért még ma is van egy pár millió darab szerte Észak-Amerika nagy területén.

A fiatalon elfogott bölényborju meglehetősen megszelidül és az valóban jámborul viseli magát, hasznát venni azonban nem igen lehet, mert idővel újra kitörvadsága és nem akar semmiképp beletörődni az igavonásba, mint szelid rokonai, melyek közül legközelebbi atyafiságban a bivallyal áll. Bivaly, mint tudjátok, nálunk is sok van s hasznos házi állat.

Állatkertekben csöndes békességben él meg a bölény és ha Budapesten kísélték az állatkertbe, ott is láthatjátok.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A „KIS LAP” XXVIII. köt. 5-dik számában közölt képrejtvény megfejtése:

Nagy-Kálló.

Helyesen fejtették meg: Detsinyi testvérek, Bohács Géza, Gombos Jolánka, Fröhlich Dora, Balog Marianna, Graus Aladár, Gold Margit, Ernst Miklós, Mauthner Alfréd és Pál, Uferbach Marrska, Kaufmann Etel, Goldmann testvérek, Artbauer Róza és Gizella, Dorner Olga, Ullmann Sarolta, Gyula és Antal, Horváth Irén, Kármán Gizella, Hollós Margit, Schiller Ella és Károly, Farkas Berta és Bianka, Berkó Eszti, Antika és Pistike, Winkle Nándor, Horváth Róza és Sándor, Gászner Béla és Aurél, Záborszky István, Szarvasy Imre, Schlesinger Rikárd, Strasser Anna, Geduly Vilma, Pácsér József, Janovitz Jabab és Elemér, Obetko Józsa, Weisz Ilonka, Krausz Aranka, Löwy Oszkár, Zsitvay Lola, Dezsőffy Jolán, Bárány Sándor, Mayer Rezső, Máthé Domi, Kurzbacher Ida, Ödön és Jenő, Hilmayer testvérek, Fleischman Illés, Izmosy Ida és Mariska, Weisz Gyula, Rédl Irma, Steiger Melanie és Gyula, Dancs Szilárd, Jankó Irma, Vasánits Kornélia, Varga Kálmán, Stern Róza, Wiesinger Teréz, Laszkáry Margit és

Gyula, Schauer Leon, Schlesinger Sándor és Illés, Pázmány Olga és Mimi (sajátkezű irást kívánok. F. b.) Schlichter Ella és Simon, Neumann Ferike, Kotzó Margit, Latzkó Hugó, Tahy Sarolta, Kohn Hermin, Schütz Aladár és Lajos, Weisz Béla és Kornél, Ferenczi Károly, Meller Lajos, Springer Flóra, Schneider Etel és Imre, Fried Margit és Jenő, Falcione Sarolta, Balogh Amália és Vilma, Horváth Kálmán, Zrinyi Aurél, Berger Helén, Löwy Jozefin, Ehrenfeld Ottó, Ofner testvérek, Wizinger Gyula, Robicsek Lajoska, Lerner Róza, Arany Olga, Lelovics Gyula, Lázár Juliska, Unger Gyula és Károly, Illés Ödön, Koseiitz Etelke, Telek Borbála, Nagy Mari, Füzelly Margit, Krenn Teréz, Salzbecker Rudolf, Kiss Margit és Gyula. (Kinek az írása? F. b.) Reitmann Hermína, Sigmond Elek, Sternberg Matild és Zelma, Herz Kornél, Ányos Elvira, Hegedüs Paula és Róza, Strasser Katinka és Adél, Frank Béla, Dézsán Péter, Szekér Andor, Szijártó Margit, Kovács Izmén, Dominkovics Mariska, Berger Béla (Saját irásod? F. b.), Polacsek Blanka és Friczi, Császy Bella, Horvát Tamás, Vincze Aurél, Neuhold Kornél, Tauber Mór, Xántus Gáborka, Frankl Klótild és Rikárd, Roth Gyula, Zatsovits Antika, Beck Sándor és Ignác, Pataky Samu, Landauer Valéria és Arthur, Klein Sándor, Török Izora, Schlesinger Dezső, Koós Feri, Widder Andor, Engelmann testvérek, Szabó Albert. (sajátkezű irást kívánok. F. b.) Lázár Gerő, Böhm Irén és Anna, Polgár Hedvig, Bódog és Elemér, Hutiray Andor, Karakás Jozefin, Beck Róza, Deutsch Emil, Fekete Alice, Roth Regina, Weiszberg Hani, Kaufmann Artur, Elsner Aurélia, Kokas Margit és Jenő, Nyáry Miklós, Roth Fanni, Deuts Lina, Sándor és Samu, Schwarz Berta és Józsi, Löbl Simon, Boér Panni, Konkoly Gyula, Mogyoróssy József, Krámer Elemér, Kerese Mariska, Bródy Róza és Blanka, Malonyay Tamás, Kleeberg Ödön és Zoltán, Szohner Lajos, Dobák Berta, Kalavszky Mariska, Nagy Margit, Szakáts Albert, Bergl Mariska és Kornél, Roth Eugénia, Kohn Bella, Szilágyi Józsi és Benő, Mairovitz Veronka, Steinhardt testvérek, Benedicty Szerén, Papp Gizella, Kovács Gizella, Jakab Miklós, László Berta, Kauzsay Ödön és Tibor, Völgyessy Jenő, Pöschl Antal és Nándor, Leidenfrost Adolf, Goies Anikó, Csanády Béla, Dobos Pista, Schwarz Margit, Svachulay Márta, Stauber Alajos, Pollák Kornélia és Iona, Rosenspitz Flóra és Dori, Rosner Jenő, Wollner Jozefin és Honora, Opitz Janka, Kluha Vilmos, Steiner Etel, Szalay Elemér, Berger Gizella, Misner Margit, Giza és Pista, Guttman Vilma és Lajos, Rosenspitz Róza és Sarolta, Grünbaum Dezső, Illés Ilonka, Nagy-perkátai zárdai növendékek, Tedesco Margit és Elek, Magyar Klementin és Géza, Merza nővérek, Áján Anna (Sajátkezű irást

kívánok! F. b.) Szentpéteri Esztike és Jóska, Schwarz Blanka és Giza, Fromm Erzsike, Knoll Lenke, Rónay Zoltán, Trischler Irma, Telegdy Géza, Ajkay Lepoldina és Valeria, Pirnitzer Ella és Gyula, Schüller Olga, Péch Aladár, Szöllösi Sándor, Jeney Loránt, Adda Kaczi (?), Kűszler Gizella, Maderspach Julka és Janka, Bornemissza Sándor, Schvitzer Nóra és Anna, Pösch Gyula, Klein Hermína, Anna és Rezső, Gaál Emma és Elemér, Szederkényi Szerénke, Karesay László és Miklós, Fischbein Sándor, Mayer Irén, Gizella és Gyula, Szekerák Vilma és Anna, Grosz Cornélia, Berger Giza, Hönig Dezső és Jóska, Wiesel Jenny és Minka, Muskó Adrienne, Werkner Rikárd, Kovács István, Roth Ferencz, Devečs Anna, Hirschfeld Gizella, Goldberger Jennyke, Laber Aladár, Holländer Hugó, Wallerstein Laura és Margit, Apostol Iona és Aranka, Maár Gyula, Hönig Szidi, József és Lajos, Désy Elza.

G Y Á S Z.

Csak el nem áll a bánatos harangzugás. Ismét két kedves gyermek sírjára tesszük le a halotti koszorút. Az egyiket a

BROKÉS MARISKA

fejfájára, kit jó szülei, szerető testvérei, rokonai és barátai nagy szomorúságára a m. év december 22., életkorának 13. évében ragadott magával a Halál fehér angvala. Édes apja karjaiban, ezt csókolva, adta ki ártatlan lelkét.

A másikat:

ILLÉS SÁNDORT

nem érte ez a végső boldogság. Az ő szerető édes anyjától távol lepte meg a halál.

Mindketten a »Kis Lap« család-jához tartoztak, akikkel együtt lelkesültetek az olvasmányokon, bár nem az egymás közelében. A lelki rokonság fűzött valamennyőtöket hozzájuk.

Kérjük Istent közösen, adja meg nekik az édes örök nyugalmat.

Béke poraikon! F. b.

Forgó bácsi postája és Jótékonyság a jövő számban.